

CÁC NGUYÊN NHÂN GÂY NHIỄM SỚM PCV2 TRÊN HEO CON THEO MẸ VÀ TÁC HẠI CỦA VẤN ĐỀ NÀY

Nguyễn Văn Non^{1*}, Võ Thị Trà An²

*Email tác giả chịu trách nhiệm: nvnon1979@gmail.com

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Porcine circovirus type 2 (PCV2) được phát hiện rộng khắp và gây thiệt hại kinh tế nghiêm trọng trên đàn heo toàn cầu. Với đặc trưng gây nhiễm tiềm ẩn dai dẳng bên trong cơ thể heo (Sidler et al., 2020; Sydler et al., 2016) và có sức đề kháng cao ngoài môi trường (Martin et al., 2008), PCV2 vẫn tiếp tục lưu hành, bài thải (López-Lorenzo et al., 2019), và tiến hóa (Franzo et al., 2016) mặc dù việc chủng ngừa PCV2 là rất phổ biến trong các trại heo công nghiệp. Một số nghiên cứu cho thấy, tiêm phòng cho heo nái không hoàn toàn ngăn ngừa truyền lây PCV2 qua nhau thai và virus huyết trên heo con mới sinh cũng như trên nái trước và sau đẻ, không ngăn ngừa được PCV2 bài thải qua sữa (Madson và Opriessnig, 2011; Gerber et al., 2011, 2012). Nhiễm sớm và tình trạng virus huyết PCV2 trên heo con theo mẹ (thông thường từ 3 - 4 tuần tuổi) có thể dẫn đến biểu hiện lâm sàng sau đó (Afghah et al., 2017; Seo et al., 2014), gây thiệt hại kinh tế và có thể gây thất bại tiêm phòng. Bài viết này phân tích các nguyên nhân của tình trạng nhiễm sớm PCV2 trên heo con theo mẹ và những tác hại của vấn đề này. Từ đó, có thể định hướng những biện pháp khắc phục hữu hiệu.

II. CÁC NGUYÊN NHÂN GÂY NHIỄM SỚM PCV2 TRÊN HEO CON THEO MẸ

2.1. Heo con lây nhiễm PCV2 trong giai đoạn bào thai qua nhau thai

Sự truyền dọc từ heo nái sang heo con trong giai đoạn bào thai đã được chứng minh (Dvorak et al., 2013; Gerber et al., 2011; López-Lorenzo et al., 2019b; Madson, 2009). Đầu tiên, PCV2 có ái lực mạnh với tế bào cơ tim bào thai (Sanchez et al., 2003), có thể lây nhiễm cho bào thai qua nhau thai trong suốt giai đoạn heo nái nhiễm virus huyết (Madson, 2009; Nauwynck et al., 2012). Các tế bào mục tiêu chính của PCV2 ở giai đoạn này đó là tế bào cơ tim, tế bào gan và dòng tế bào đơn nhân (Sanchez et al., 2003). Biểu hiện lâm sàng của bào thai sau khi nhiễm PCV2 tùy thuộc vào mức độ nhân lên của virus và khả năng đáp ứng miễn dịch của bào thai: bào thai có thể chết, hoặc sống sót nhưng heo con sinh ra yếu, hay sống sót bình thường mà không có ảnh hưởng gì khác nhưng có thể có virus huyết (Bảng 1).

Bảng 1. Nhiễm PCV2 và biểu hiện lâm sàng khác nhau trên heo nái mang thai (Madson và Opriessnig, 2011)

1 – 35 ngày	35 – 70 ngày	70 – 115 ngày
Chết phôi	Thai khô	Thai khô
Lên giống bất thường	Sảy thai	Thai chết lưu
Mang thai giả		Heo con đẻ ra yếu ớt
Đẻ ít con		Heo nái đẻ trễ
		Lứa đẻ bình thường
		Sảy thai

¹. Công ty TNHH Cargill Việt Nam

². Khoa Chăn nuôi Thú y, Đại học Nông Lâm Tp. Hồ Chí Minh